

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvu (administraciji) in ekspediciji, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šteč. veljajo 7 k. Izhaja vsak dan, izvenšni nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

(Konec.)

Gosp. predsednik spregovori zdaj kratke besede ter prosi, naj se oddajo listki z imenom tajnika.

Oglasi se zdaj g. vitez Gutmansthal ter opomni, da listki za izvolitev odbornikov so se oddajali in naberali po celi sobani brez vsakega reda in nadzorstva, je li kdo ud ali ne; zato je nasvetuje, naj se volilni listki oddajajo pri mizi predsednika. Zborovalci temu pritrdijo, ker poprejšnjega postopanja ni mogel nikdo potrditi. Začeli so se toraj listki prinašati; predsednik še reče g. Brusu, naj imena zapisuje, da se vsak lahko prepriča, je li volilec ud kmetijske družbe ali ne. Tudi temu pritrdimo, ker videli so se res tako neznani obrazi, da se je gotovo smelo soditi, da pri zborovanju kmetijske družbe še nikoli niso bili pričujoči.

Po oddanih listkih se je začelo šteti. Dobil je g. Pirc 58 glasov, g. Kramar 60 glasov. Tedaj je bilo oddanih 118 listkov, nasproti pa je bilo zapisanih po g. Brusu le 107. Kako se je to zgodilo, ker se je pazilo, da je bil vsak zapisan in je navadno imena narekoval g. predsednik sam? Ne rečemo, da bilo bi nemogoče koga prezreti, lahko se to zgodi, da se eden ali drugi presliši, ali razloček 11 volilcev je bil vendar le malo prevelik, saj bili bi se marsikteri lahko oglašili, ko bi bil pisalec v nemarno svoje delo opravljal. Jelo se je toraj dvomiti ter to in drugo govoriti; končno dr. vitez K. Bleiweis predlaga, naj se še enkrat glasuje, da se ne bode moglo potem o neveljavnosti govoriti. Po pameti soditi,

ni temu kaj ugovarjati, bili so konservativni volileci takoj s predlogom zadovoljni, če tudi po prejšnjem izidu soditi, je bila zmaga za izvolitev g. Pirca jako negotova; ali drugače liberalci! Bali so se za svojega ljubljence, g. Kramarja, tedaj neveljavnosti volitve oporekali. Res so nekoliko trdili, da je g. Kramar izvoljen, ali le kratko časa, toliko bolj so pa oporekali novi volitvi.

Prvi se oglasi g. Zelen, češ, mnogo udov ni več tukaj. (Res jih ni bilo, med oddajanjem listkov so odšli volileci g. Pirca in g. Kramarja. Zakaj pa so odšli? Nikdo ni silil niti konservativcev niti liberalcev. Vredn.) Podpira ga g. Dežman, češ, g. Brus je že star, ni mogel tako hitro pisati. Kontrola, je li kdo ud kmetijske družbe ali ne, je bila natančna, tedaj se je vsaka glasovnica odpirala in nikjer nisto bili po dve vkup, toraj se mora izvolitev g. Kramarja potrditi. (Da je g. Brus star, je res in sam pripoveduje, ter nič ne tají, da bi pa zato narekovanih ne bil mogel zapisati, kdo bo to verjel?) In naj bi le malenkost bila res, mar bi bili volileci Kramarjevi molčali? Gotovo ne, bilo jih je pa polno okoli mize. Da bilo bi pri odpiranju glasovnic jako natančno, ne moremo pritrditi. Osebnost smo videli, da mnogo je bilo odprtih — res večina, a vse nikakor ne. Vitez Gutmansthal oporeka in protestuje, da bi se glasovalo o veljavnosti volitve, ker je mnogo udov odšlo, toraj naj se skliče nov občni zbor. (Čudno, da je g. vitez tako naglo misel spremenil ter tirjal nov občni zbor! G. Dežman je bil že bolj odločen ter zahteval, naj se izvolitev Kramarja potrdi.) Ker klici, naj se še enkrat voli, ne ponehajo, je pred-

sednik baron Wurzbach nasvetoval, da se vstopijo na levo, ki so za novo volitev, drugi pa na desno. Desnica glasno oporeka; vitez Gutmansthal še enkrat oporeka novi volitvi, ter s protestom zapustijo dvorano volileci Kramarjevi. Ostali so še sklepni ter tudi sklepejo, naj se volitev ponovi.

Zdaj govori vladni zastopnik, g. pl. Wurzbach, naj bise sklical nov občni zbor, ker je že mnogo zborovalcev dvorano zapustilo, ker je tako postopanje veljavi kmetijske družbe bolj dostojno. Ker se je društveni predsednik, baron Wurzbach, tudi k temu nagibal, so se zborovalci nevoljni razšli, ter se je zborovanje moralo odložiti, ker ta zbor ni bil več sklepčen. Izreklo se je še, da se nov zbor skliče enkrat meseca decembra t. l.

Sledilo je končno pregledovanje oddanih volilnih listkov za centralni odbor. Listkov je bilo oddanih 114 in izvoljeni so: G. Vencelj Goll s 111 glasovi, g. Karol Neveklovsky s 96 glasovi, g. Franc Vičl z 88 glasovi, dr. Maks Wurzbach s 87 glasovi, g. Oton Detela s 78 glasovi in g. Andrej Brus s 67 glasovi. Razun teh šest izvoljenih so pa dobili glasove. G. dr. Jožef Poklukar 56 glasov, g. Franc Ksav. Souvan st. 54 glasov, dr. Alb. Šindler in g. Leop. baron Lichtenberg po 50 glasov. Bilo je pa še nekaj novih gospodov, ki so pa po malo glasov dobili.

Toraj bode treba pri prihodnjem obnem zborovanju še 2 ude za centralni odbor in tajnika za kmetijsko družbo izvoliti, ter razun tega še nekaj ostalih točk rešiti.

Naj se nam dovoli o tej reči mala opazka. Znano je, kako težko se snide zadostno število udov za občni zbor kmetijske družbe; včasih

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Pa daleč ni iti po tej poti, ni nič kaj posebnega. Vstaviva se toraj o „boki“ ali zavetji ladij. Kakor na Bledu, je zdaj tudi tu vse razdejano, razvršeno in raznošeno, nekaj Malnerjevih čolnov zijá na pesku po vodi, kakor na suho vržene ribe, drugi pa so le na pol na suho djani, da jim voda pljuska le ob sprednji del, zadnji pa zdihuje po mokroti, kakor da bi bil prisušen enako žabi, kateri je rabeljski ribič odrezal skreke pa jo vrgel na breg, da se ji je prisušilo mrtvo telo, a glava ostala živa, da se vsakemu smili. Ali bi tako reč sunil v jezero ali pa stopil ji popolnem na glavo. Le tistih v jezero zijajočih čolnov ne, to je presamotno. Naj se gugajo na vodi, za katero so namenjeni, na suhem leži lahko tudi plošnata deska.

Pa čolni! Ravno mi pravi gospod Matija, kako so si čolnarji — marveč njih eden — podražili obrtnijo vožnje po jezeru. Bil je eden, ki je grdo gledal druge, ko so si služili krajcarjev s svojimi čolniči vozeč radovedne in uka željne popotnike po jezeru k Savici in nazaj. Stori je sklep, da tega ne sme nihče razen njega početi, kajti nevoščljivost nese denar; zato je hitel v Radoljico, tam položil denar na davkarjevo mizo in dobil s pečatom in podpisom zatrjeno pismo, da sme po jezeru voziti tujce in domače. Kak ponos! Koliko je vreden njegov čoln zdaj, koliko jih lahko še „scimpra“ in na vodo spusti! In noben drug ne bo smel voziti popotnikov, jezero je vzeto v štant, kdor bi mu hodil v škodo, zarubljen bo.

Ali Bohinjec prebrisan je ne samo ta. Brž obujejo čevlje in vržejo čez ramo „pruštofe“ vsi, ki imajo svoje čolniče na jezeru, ter mahajo v Radoljico, od koder se vrnejo — glej! vsak s svojim enakim patentom, za ktere ga je — se ve da — groše odštel davkarju. Ko prvi to zve, sopiha v Radoljico ter praša dav-

karja: „Kako ste mogli ali smeli dati patent za vožnjo po jezeru še drugim?“

„Ravno tako, kakor vam“ — odgovori davkar. —

Jezzen je prišel mož domú, nesel svoj patent potem nazaj in dandanes ni od njegove ladije ne evka ne diljice. To pa je ostalo, da zdaj mora vsak, kdor ima na jezeru čoln, plačevati od tega davek. Pa kmetje potem tožijo, da jim davek nakladajo le drugi! Res, nevoščljivost koristi le drugim, požeruh pa večkrat požre samega sebe.

„Divjaščine mora po teh strmih, košatih in skalnatih gorskih velikanih vse mrgoleti?“ — prašam svojega gospoda spremljevalca.

„Kako li?“ — odgovori mi — „je preveč junakov, ki jo na skrivnem streljajo in lové. Pravi, opravičeni lovec le redko zagleda kako divjo nogo, rep ali uho.“

„Ej, toraj je tu vse polno tatov?“

„Saj to ni tatvina!“

„Oho, prijatelj, to praviš ti?“

„Jaz ne, Bog varuj, pa prašaj kogar koli,

je bilo že čakati treba po celi uri, predno je bil zbor sklepčen. Zarad važnosti se je sošlo veliko število udov, da zbor je bil sklepčen tudi potem, ko so liberalni volilei svojevoljno odšli. Čemu se je toraj volitev tajnika, čemu rešenje vseh drugih točkov odložilo? Mar li se misli, da udje po cele milje, da — danhoda daleč tako lahko vkup pridejo, kakor tukajšnji mestjani in to v zimskem času, meseca decembra?

Vendar je povsod ta navada, bodisi pri volitvah za srenjski, deželni, državni zbor in zastop, da pri nedoločeni prvi volitvi drugo volitev ostali volilei izvršijo, tu se pa taka ne- navadna pot nastopi! In zakaj? Samo zarad svojeglavnega izhoda (da kaj družega ne re- čemo) liberalnih Kramarjevih volilcev. Da imajo vendar te baže gospodje povsod take predprave! Mar kdo misli, da bi bili novi volitvi oporekali, če bi bili si svesti pravilne volitve g. Kramarja, kakor so zatrjevali? Kdo bode neki to verjel!

Nič nečemo omeniti tega in družega, kar se je govorilo o neredih, nič o čudnem lan- skem in letošnjem postopanju g. Kramarja, ker nimamo namena dražiti, ampak kar smo čuli in osebno videli, pa tudi brez strahu iz- rečemo, da je tako postopanje za našo kme- tijsko družbo jako škodljivo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. novembra.

Avstrijske dežele.

Odgovor dajal svojim volilecem je te dni baron *Chlumecky v Brnu* na Morav- skem. Imenovani gospod se prištevava velikašem na levici, a govoril je vendar tako oprežno na vse strani, da se lahko more vprašati, ako je levica državnega zbora res tako priprosta in nedolžna, in zakaj dela toliko hrupa, zakaj to- liko suje, da bi vladu strmoglavila, ako je tako nedolžna. Ali ni njeno geslo to: Taaffe in drugovi stopite dol in umaknite se nam! V svojem govoru se g. Chlumecky med drugim pritoži, da so se morali liberalni ministri Stre- mayr, Korb in dr. umakniti iz ministerstva, a vendar je vsakemu znano, da je levica ruvala in ruvala, dokler niso stopili iz ministerstva ti gospodje, da potem ne ostane misel o spraved- livosti pri ministru. Govoril pa je g. Chlu- mecky o novi obrtniški postavi, rekel je, da liberalna stranka se ni tukaj držala le uče-

nostne ali vednostne razprave, a ni dosegla tega, da bi uprava ne imela pravice, poljubno vtikati se v obrtne zadeve; nasprotniki so to vprašanje smatrali zgolj za strankarsko vpra- šanje in tudi tako razsodili. Postava o obrt- niških nadzornikih je bila osnovana le s po- močjo liberalne stranke v takem okviru, da more kaj koristiti. Kedar je šlo za grajenje že- leznice, takrat levica v načelu ni kljubovala, marveč držala se je le stvarnih pomislekov, kateri so ji bili povsod merodajni. — Levica je s paznim očesom gledala na gibanje, ki se je razodevalo na socialno-političnem polju, tem- bolj, ker se ves nered, ki se tukaj godi, pod- tikuje liberalni sistemi. A tukaj je treba stvar globoko in vsestransko prevdariti, sicer se ne dá nič opraviti.

Kar pa se tiče zboljšanja denarnih raz- mer, očita g. Chlumecky vladi, da ni drugega zvršila, nego, da je davek povišala, deficit še ni odpravljen in vsako leto se napravlja nov dolg. Poslednje davkarske predloge so take, da se ne morejo vzprejeti. — Govorec o šolski noveli pravi, da je najslabše pri nji to, ker do- biva država in cerkev pravo, to postavo iz no- vega napadati.

Dalje pravi, da levica nikdar ni delala fakejzorne (strankarske) opozicije, marveč od stopinje do stopinje je bila prisiljena k opozi- cij; z združeno močjo so jo napadali in ji nikdar nič prijenjali. Zemljiška postava je bila zvršena s pomočjo liberalne stranke, vendar je vlada odbacnila liberalne ministre. Liberalno časopisje mora molčati, nemški jezik se spod- riva, narodno gibanje se pospešuje, deželna zbora na Kranjskem in Českem sta izročena nasprotnikom.

V narodnih vprašanjih levica ni nestrpna in je zmirom priznala narodno enakoprav- nost, to kaže, da so se pod vstavoverno vlado zbudili Slovani iz dvestoletnega spanja. (Ta vsluga od strani vstavovercev je pač le nega- tivna, prav tako kakor pravi pregovor, da nad- loga uči človeka moliti.) Sprave dandanes ni, marveč je med narodi nemir večji, kakor je bil prej. Središče v državnem zboru so razpršili Čehom na ljubo, in tako ni drugače, da je na- spretje toliko večje. Levica bode, kakor dosih- mal, odbijala vse napade na jedinstvo države, na kulturne pridobitve, zavračevala vse narodne presege, ki so zoper korist skupne države. — Tako in jednako je govoril baron Chlumecky, in iz vsega se vidi gospodu, kako zoprno mu je delati tlako opoziciji, in kako silno nevhvaležno delo braniti fakejzorno stranko na višem mestu. Kako tukaj gosp. Chlumecky izgovarja levico zarad njene opozicije pri obrtniški noveli, a nasvet levice, kar se tiče socialno - političnih razmer, se povzdiguje kakor vzvišena misel. Kar pa je najbolj zanimivo pri tem govoru, je to, kar je g. Chlumecky zamolčal, namreč pasivna

politika in razdelitev česke dežele. Kolovodje levičarske stranke si ne upajo resno po robu postaviti prijateljem, kateri so nekako zdijali. — Zbor se je poslancu zahvalil in izrekel svoje zaupanje združeni levici in pričakuje, da bode združena levica kakor dosihmal delala za soli- darnost Nemecev, za Avstrijo v notranjih zade- vah vrejeno in na zunanje mogočno. — Tako je pripovedoval g. baron Chlumecky zbranim stvari, katere radi slišijo, a sam sebi je pomagal iz zadrege, kakor je vedel in znal.

Ogerski državni zbor. Debata o po- stavi zarad zakonov med judi in kristjani se nadaljuje. Zoper postavu govori antisemit Onody. On pravi, da je judovsko vprašanje silno nujno, a malo upanja za njega ugodno rešenje na- pram Talmudu. On predlaga, naj se stvar od- loži, podpira ga več poslancev. Poslanec Ko- rösey posebno toplo zagovarja predlogo, njemu so nemoralni nauki v Talmudu basni, posebno pa govori zoper govornike katoliške duhovne, ki cerkvi prisojajo pravico zarad sklepanja za- konov. Herios, katoliški duhoven govori zoper predlogo, ker ne bode dovela do namena in ni neogibljivo potrebna. Govoril je potem še minister Pauler, on priporoča predlogo, ker se mu ne zdi še pravi čas za to, da bi se vpeljal civilni zakon, a nekaj se tukaj mora zgoditi, sicer pa on načelno prizna, da ima cerkev pri sklepanju zakonskih zvez besedo govoriti.

Vnanje države.

Laško. Občinski svet v Rimu je pretre- soval 19. t. m. vprašanje, ali imajo duhovni v ljudski šoli podučevati v veri. Med tem ko je govoril Lavagg, nastal je hrup med ljud- stvom, ki je v celih tolpah privrelo, policija je morala zapreti več oseb. Občinski svet je bil za versko podučevanje, naj v njem podučujejo pripravne osebe brez razločka, ali so duhovni ali neduhovni.

Zarad stroškov se marsikaj na svetu raz- bje, tako je tudi šolska reforma na *Fran- coskem*. Pavel Bert je poglavitno delal na to, da se izdela postava za ljudski poduk, ki bi stala najmanj 40 milijonov, opustivši to, kar ima še priti. Stroški za poduk so se narasli v desetih letih za 100 milijonov na leto več, mimo prej, za šolske stavbe in za podmitanje pri volitvah se je izdalo kakih 500 milijonov in to je bilo še ministerskemu predsedniku preveč; delal je na to, da se je postavil z dnevnega reda načrt, o katerem je bilo pod Bertovim navodom posvetovanje. Vse odprave duhovskih udov iz šol se navadno končajo s tem, da stroški naraščajo. (No, to je menda tudi drugej tako!) Tako je tudi sedaj s po- stavu, ki daje občinam izključljivo pravico pri pogrebi. Ta veleba občinam, da nimajo pri mrtvaških odrih imeti kakih verskih znamenj, ako pa kdo hoče imeti verske reči, naj bode

vsak ti bo tako rekel in puško ima marsikdo, če ne domá, pa drugje skrito."

Ta pogovor je bil, ko sva se že vračala. Pa tu je škoda za vsak pogled na zemljo, le v višavo. Tam gori ob pogorskih livadah sloni ali v zemljo zapičenih stoji polno šup, v katerih ljudje spravljajo svoje seno, da ga pozimi spusté po vejnih snéh navzdol. To so kakor gnjezda ob stenah, a kaj! Milo me zopet zbode v sree. Spomnim se, da sem v taki šupi že spal — ne enkrat in tudi ne le na enem kraju — in kako je bilo! Popisati se ne dá takega ležišča priléžnost in prijetnost, to mora človek sam skusiti. To se lahko valjaš, mečeš in brečaš! Gorko je tudi in nikjer te ne tišči nič. Še celó, če je kaj živine spodej ali blizu, te ne moti v spanji in v mehkužnem počutji, da je le primerno sita in napojena. Nič čez tako pre- nočišče na planini! Kolikor više, toliko bolje!

Pa kaj blodim! Saj sva na trdi cesti, ne pa v mehkiem senu gori v kaki teh šup.

"Kaj boš tu poetoval" — reče gospod Matija — „mar urneje stopaj, da bova prej pri kosilu!"

Modro in praktično, taki besedi se ne dá ugovarjati. Ali ti hudomušni Matija, ki si! Nalašč me pelješ nevednega po drugi poti in ko prideva do vode, „skok — skok in skok" in na onem kraju si po kamnih, akoravno nimaš krojačeve lahkosti. Zakaj se mi smeješ, če tudi jaz kaj tacega ne zaupam svojim mestnega tlaka že preveč navajenim nogam? Pa so tudi čevlji tvoji trdnej. Vendar, nič ne de! „Čok, šklep, pljusk" in tudi jaz sem na onem kraju, samo da je v strugi nekaj manj vode, toliko namreč, kolikor sta je moja čevlja zajela. Potok se zarad tega ne pritoži, jaz pa molčim, toraj — zbršiva to!

Kaj bi ne dišalo po čakem potu kosilo, akoravno postno, ker bil je postni dan Vsem Svetim. Zalila sva ga tudi nekoliko, potem pa sem jaz pustil gospoda Matijo svojemu poklicu, pa sem šel po svojih potih.

Komaj stopim iz farovža, kar zadoni z zvonika pod goro: „bim-bim-bim, bam-bam-bam, bom-bom-bom, Bum!" — Ta „Bum" ali „Bom" zapoje véliki zvon in drugi trije pri- tegnejo žvrgoleč, kakor da bi vriskali. Ne, fantje

v zvoniku, saj ne veste, kaj imate v rokah. Spretni ste, pa umete li, kaj provzročujejo vaše pritrkovajoče roke? Menite, da je to veselje, vrisk! Aj ne, to je milo, ginljivo, srčno in mehkužno; sploh: žalosti je vmes in to je tisti zvon e, ki za prvim vdarja; ta je kakor raz- širjeno sree, ki se oglašá, kedar hočeš biti prevesel; le za pol glasa viši, pa si trd, da te ne bo kmalu kaj omehčilo, ganilo. Vsi trije drugi: *Cis, gis in cis* so trdni, preneso vsako veselje, vsak hrup, ali ta nesrečni e! Ej ne, saj ni nesrečen. Brez njega bi ne bilo naj- lepšega, milega soglasja, vsi skup bi ne mogli storiti tega, kar stori edini ta, namreč ginljive harmonije v *Cis-moll*, kakoršne na Kranjskem ni; oni trije bili bi trdi, kakor oderuhovo sree, a ta e, to mehko sree, ta jim dá milobnost. Zato, fantje v zvoniku, nikar si ne prizadevajte! Iz tega broná ne izvabite družih kakor mile, ginljive glasove. Če nameravate kaj družega, le kar nehaite!

(Dalje prih.)

pogreb za polovico draži. Liberalizom sedaj ni poceni.

Škoda, ki jo bo *Bavarska* gledé otvorjenja arlske železnice imela, znaša nekako 3 milijone goldinarjev vsako leto. Da se ji zguba nekoliko olajša, zborovali bodo v to bavarski in avstrijski železničarji, da vredé primerne tarife.

Močno oboroženje *nemško-ruske meje* Nemčija tako razlaga, da v prejšnjih časih, ko je Nemčija Ruse še za svoje prijatelje in zaveznike proti iztoku smatrala, ji pač ni bilo treba po iztočnih deželah toliko vojske nakopičene imeti, dandanes je pa to drugače. Nemčiji se rusko prijateljstvo ne zdi zadosti odkritosrečno, morda zaradi silnejega vojaškega zasedanja poljskih zapadnih krajev tudi — premogočno, in zaradi tega — ne da bi ravno na boj mislila, tudi ona za svojo dolžnost smatra, svoje iztočne ob ruski meji ležeče dežele nekoliko bolj z vojniki napolniti — le da se ljubi mir ohraniti! Iz ravno tega vzroka sklenili ste tudi obe velevalsti (Nemčija in Rusija), da se ne bo nobena v bolgarske in srbske zmešnjave vtikala. Nemčiji to radi verujemo, ker kljubu nemškega princa, ki na bolgarskem prestolu sedi, nima ona ondi prav nič iskati. Rusija si je pa svoj upliv v Bolgariji ravno pred 4 ali 5 dnevi po novi pogodbi gledé ruskih častnikov, ki v bolgarski vojski služijo, zopet iz novega utrdila, ter ji toraj ni ravno potreba preveč silni in nadležni biti.

Iz Sudana so poročila čedalje slabejša za egiptovsko vladu. Sedaj se potrjuje vest, pred nekaterimi dnevi naznanjena, da je egiptovska vojska, ktero je vodil Hiks-paša, angleški polkovnik, v egiptovski službi uničena. To bo tudi vplivalo na povelje angleške vlade, da se imajo vojaki umakniti iz Egipta. Že 19. t. m. so govorili v Londonu, da je angleška posadka v Kahiri potrebna zaradi pokončanja egiptovske vojske v Sudanu.

Izvirni dopisi.

Iz Gorjan pri Bledu, 20. nov. Pogosto se čuje iz našega „kota“, kako napreduje naše „Bralno društvo“ in naš pevski zbor. Celó „Narodni dom“ imamo že pod streho. A ne mislite, da se le za posvetni napredek vнемamo. Po svojih močeh si olepšujemo tudi cerkve. Saj imamo pa tudi za to izvrstnega vнемalca, preč. g. župnika K. Tedeški-ja, ki je v resnici svoje življenje posvetil v blagor svojim vernim in v čast božjo. V kratkem času se je po njegovem neumornem prizadevanji prenovila vsa naša farna cerkev. G. Vurnik iz Radoljice nam je naredil vse tri altarje nove; da pa ne bodo samo altarji lepi, so g. župnik naročili pri g. prof. Franké-tu tudi podobe za nje; ime tega umetnika nam je porok, da bodo podobe krasne. Nove imamo lustre, nov je ves tlak v „presbiteriji“, nova je in lepa kamnita ograja pred njim; in nove bodo kmalo tudi stopnjice k cerkvi, in konečno se bodo g. župnik gotovo tudi spomnili orgelj, ki so vsaj temeljite poprave potrebne.

A ne samo za farno cerkev skrbé preč. g. župnik, nego tudi za podružnice. Po njihovem prizadevanji in radodarnosti spodnje-gorjanskih posestnikov dobila je cerkev v Spodnjih Gorjah nov krasen altar, ki dela mojstru Vurniku vso čast in je cerkvi lep kinč; pretečeni petek v mraku namreč iznenadilo nas je veselo pritrkovanje ondotnih zvonov, ki so naznanjevali prihod tistega s svetniki vred. Blagoslovili so ta altar preteklo nedeljo 18. t. m.; k tej slovesnosti se je zbralo obilo ljudstva še posebno za to, ker so prvokrat pridigovali novi g. kaplan Gregori. Razkladovali so nam pomen altarjevih barv, ter nas vнемali za čednosti, ktere naj nanj Bogu v dar položimo, da do-

pademo Njemu in cerkvenemu patronu. Upajmo, da njih besede obrodé obilen sad.

Svečanost poveljevali so tudi naši peveci, ki so peli Nedvedovo mašo „Tebe molit Oče večni“ in pa Antifone: „Adoro“, „Saceris“ in „Caro mea“. Tako se toraj naši fantje odlikujejo ne samo v navadnih pesmah, temué tudi pri službi božji se dajo prav dobro vporabiti; in sploh Gorjanci ne delajo le za svetne potrebe, temué skrbé po navodu svojega preč. g. župnika vsopredno tudi za olepšanje svojih božjih hramov.

Domače novice.

(*Narodna čitalnica ljubljanska*) priredi v nedeljo 25. novembra slavnostno besedo v čast in spomin nje ustanovitelja in očeta slovenskega naroda dr. Janeza viteza Bleiweis-Trsteniškega. Spored: 1. M. Vilhar-Šantl — Overture k slovenski opereti „Jamska Ivanka“, svira vojaška godba e. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. 2. Dr. B. Ipavec — „Slavnostna kantata“, besede Cimpermanove, zbor s četverspevom, poje moški zbor čitalnice. 3. „Slavnostni govor“, gosp. dr. Ivan Tavčarja. 4. Anton Dvořák — „Slovanske rapsodije“, svira vojaška godba e. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. 5. F. S. Vilhar — „Mornar“, samospjev za tenor, poje g. J. Meden; spremlja ga na glasovirji g. J. Přibil. 6. F. S. Vilhar — „Pobratimija“, zbor (nov), poje moški zbor čitalnice. 7. Fr. Kücken — „Podoknica“, svira vojaška godba e. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za častite čitalnične ude prostá; za p. n. goste 1. gold. za osebo. Čitalnični odbor.

(*Nesreča.*) Danes je neki hlapec „Johanis-virtov“ v magacinu pripravljajl vinski sod za vino, ko nenadoma dno vun vrže, ki ga tako nesrečno na glavo zadene, da so ga mogli takoj v sv. olje dejati.

(*Danes popoldne*) ob 1½2. uri, ko so otroci v šolo gredé v „Zvezdi“ nagajali pijanemu delavcu, kteri z vozičkom smeti po cestah pobira — imenom Miha Rus — ta svojo lopato zgrabi ter mahne z njo po glavi šolarčka Jožefa Zajca s tako silo, da ga hudo poškoduje. — Nekaj časa je peljal mestni stražnik krvavečega dečka proti rotovžu, krvavi sled zapuščajoč, do špitalskih ulic, kjer se mu pa mladi revež od slabosti na tla zgrudi. Prepeljali so nesrečnega dečka v bolnico.

(*Megla*) stoji že tri dni po Ljubljani tako gosta, da se že ob 3 popoldne komaj kaj delati vidi.

(*300 rezervistov in vojaških odpustnikov*) od českega pešpolka Pisek št. 11 došlo je včeraj z vlakom iz Trsta, kamor so došli iz Mostarja in drugih krajev hercegovinskih. Odpeljali se bodo domov na odpust.

(*Porotniki*) za 4. letošnje porotniško zasedanje, ki se pričinja 3. dan decembra, izžrebani so sledeči gospodje: Aubel Anton, hišni posestnik in Bürger Miroslav, kontoarist, v Ljubljani; Burger Ferdo, posestnik v Loških Poljanah; Dekleva Alojzij, užitninski ravnatelj, vitez Dittel Rajko, upokojen e. kr. polkovnik, vitez Gariboldi Anton, hišni posestnik, vsi v Ljubljani; Golob Fran, posestnik na Vrhniki; Grile Luka, tovarnar sukna v Zgoši; Guzel Ivan, posestnik v Škofji Loki; Hren Jarnej, upokojen davkar, Jeločnik Anton, trgovski knjigovodja, Jentl Anton, trgovec, Jerančič Anton ml., hišni posestnik, Knobloch Fran, upokojen e. kr. polkovnik, Kordin Josip, hišni

posestnik, vsi v Ljubljani; Kraljič Anton, posestnik v Kremenici; Krenner Alojzij, tovarnar v Škofji Loki; Krisper Rajko, trgovec v Kranji; Lahajner Karol, hišni posestnik v Ljubljani; Lavrič Josip, posestnik in krčmar na Viči; Majer Karol, posestnik na Vrhniki; Majdič Peter, posestnik umetnih mlinov v Kranji in Jaršah; Mataje Ljudevit, posestnik v Stražišah; Matjan Josip, posestnik v Št. Vidu; Maurer Henrik, graščak in trgovec v Ljubljani; Petan Martin, trgovec v Kranji; Polak Josip, hišni posestnik v Kamniku; Simonetti Ferdo, hišni posestnik in zlatar, Smole Viktor, hišni posestnik, Souvan Ferdo, trgovec, vsi v Ljubljani; Tomek Josip, graščak v Rakovniku; Treo Viljem, hišni posestnik, Urbas Gabriel, kontrolor bolnice, v Ljubljani; Wakonigg Ivan, hišni posestnik v Litiji; Vester Anton, posestnik v Zagorici; Zupančič Filip, hišni posestnik v Ljubljani. — Namestniki: Businaro Ljudevit, hišni posestnik; Černe Jarnej, mesar in krčmar; Dolher Ivan, hišni posestnik; Kunčič Jurij, hišni posestnik; Lavrič Miha, trgovski pomočnik; Slivar Anton, hišni posestnik; vsi v Ljubljani.

(*„Hočevarji“*.) To so namreč tisti kramarji, ki s svojo robo nadlegujejo po gostilnicah in kavarnah ljudi in to večidel ponoči ter iščejo zaslužka s svojimi „žakljčki“ ali igro na „unter hundred“. Pa naj delajo to, naj tudi kaj „zaslužijo“, tega jim ne bo kdo zavidal. Ali če se jim primeri, da pri igri — ki postavno tako ni dovoljena — kaj zgube, potem razžalijo ljudi, da prav provocirajo sodnijsko obravnavo, kakršna je bila danes pri okrajni sodnji ljubljanski, da imajo potem pota priče, kterim to čisto nič mar ni. Če je potem „Hočevar“ obsojen ali ne, to je vse eno. Toraj naj se ogiba jih vsak, če noče imeti nepričakovanih sitnih potov. — Hočevarji naj bodo rajši domá in obdelujejo zemljo, ktera bo potem gotovo toliko rodovitna, da jim ne bo treba hoditi okoli s krošnjami in nadlegovati ljudi z nič vrednim blagom ter sleparsko igro.

(*Odsek kmetijske družbe za konjerejo*) je imel včeraj ob 3. uri popoldne svoj občni zbor, ki je bil dobro obiskovan. Predsednik gosp. Jan. Lukman je navzoče najprej pozdravil; potem je dr. Rudež poročal o računih odsekov, ki so bili potrjeni. V odbor so bili voljeni gg.: Jan. Lukman, Jan. Perdan, dr. Božidar Rudež, e. k. major Rudolf, dr. Schindler, Jan. Seunig in e. kr. vodja v Selu Wild. Podpredsednik, ces. svetnik gosp. Murnik, se je izvolitvi odpovedal, ker ima že družega posla preveč.

Razne reči.

— † Preč. g. Frane Sorčič, stolni prošt v Mariboru, je 22. t. m. zjutraj okoli 4. ure umrl. R. I. P.!

— Delalsko podp. društvo v Trstu pod pokroviteljstvom Nj. Visokosti cesarjeviča Rudolfa (ženski oddelek) napravi v nedeljo, 25. t. m. veselico v zgornji dvorani gostilne „Monte Verde“. — Spored: 1. Godba. 2. Govor odbornice gospodičine A. Kobalove. 3. pl. Zaje — „Nočni stražari“, poje možki zbor. 4. Cegnar — „Pevčeva kletev“, deklamuje gospodičina Muhova. 5. Lisinskij — „Tam kde stoji“, poje možki zbor. 6. Umlauf — „Gorski odmev“, svira na citre g. P. 7. Nedved — „Domovina mili kraj“, možki zbor. 8. Silvester — „Slovo“, deklamujeta gospdč. Muhova in gosp. Schmidt. 9. Kreisel — „Spomin na Dubrovnik“, svira na citre gosp. P. 10. J. Tence — „Prava sirota“, romanca za sopran in alt, pojeti gospici E. Sušanova in A. Kobalova. 11. Godba. —

Začetek točno ob 4 $\frac{1}{2}$ uri popoldne; denarnica se odpre uže ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 20 soldov. — Čisti dohodek je namenjen ženskem oddelku. — Veselico vreduje podpisani odbor ženskega oddelka.

— Podgradsko bralno društvo priredi v nedeljo 25. t. m. besedo v spomin svojega desetletnega obstanka. Spored: 1. Pozdrav. 2. Lichtenegger: „Hrvatska domovina“, zbor. 3. Slavka Atanasievič: „Nate mislim“, koncertna fantazija za glasovir. 4. Deklamacija. 5. Anton Förster: „Po jezeru bliz Triglava“, koncertna ilustracija slovenske narodne pesmi za glasovir. 6. Iv. pl. Zajc: „U boj“, zbor. 7. Loterija. Začetek ob 1 $\frac{1}{2}$ 8. uri zvečer.

Odbor.

— V goriški nadškofiji je umrl 19. t. m. obče znani stolni vikar, č. g. Matej Pirc.

— Iz Gorice se poroča, da se bode danes odprl prvi „otroški vrt“. Veselilo bi nas, ko bi nam kdo naših prijateljev iz Gorice kaj več o tem najnovejšem slovenskem zavodu poročati blagovolil.

— Že pred kakim mesecem se nam je poročalo, da zaradi prečudnega delovanja pri premogokopih v Trbovljah se je bati, da se bode zemlja vdrla ter ponižala. Nekako 16. ali 17. t. m. se je po poročilu „D. Z.“ res velik kos zemlje vdrl (300 metrov na dolgost in 110 metrov na širokost) ter najboljši premogokop zasul. Vas Dobrna pod Retjem je v veliki nevarnosti ter se razpoke zemlje še tu in tam vidijo.

— Slovstvo. Obseg ravnokar izdanega 2. zvezka 10. letnika „Deutscher Hausschatz“ je sledeči: Text: Der Holderhof. Eine Geschichte aus dem Volksleben von August Butcher (Fortsetzung). — Des Todten Nähe. Gedicht von Julius Schwering. — Johann Ivanowitz oder die Tatarenschlacht. Von W. Thiele. — Drei Tage im Weschnitzthale. Von F. Mischler. — Zur Geschichte der Brieftauben. — Das Findelhaus in New York. — Das Pasionsspiel in Brixlegg. Von Franz von Seeburg. — Ueber Winterkuren. Von Dr. J. A. Schilling. — Ein Besuch in der St. Ignatius-Mission in Montana. — Skizzen aus London. Der fünfte November. Von Dr. Adolf Heine. — Unter der Erde. Nach den Erinnerungen eines Bergmannes erzählt von Franz Lehmann. — Drei Briefe über die internationale Kunstausstellung in München. I. Von Tobias Schwester. — Tölz an der Isar. — Allerlei. — Illustrationen: Invaliden der See. Gemalt von Elchanon Verveer. — Die Erscheinung des Kreuzes. Wandgemälde im Constantinssaal im Vatikan zu Rom. — Aus dem Circus: Die Schaukelpferde. — Der Schmetterlingsfänger. Von L. Fehrenbach. — Die Schlacht Constantin's des Grossen gegen Maxentius. Entworfen von Rafael Santi. Wandgemälde im Constantinssaale im Vatikan zu Rom. — Aus dem Circus: Die komischen Virtuosen. — Die dressirten Pudel. Von L. Fehrenbach. — Tölz an der Isar in Oberbayern. — Der Papierdrache. Nach dem Gemälde von A. Heyn. — Aus dem Circus: Der Stroh-Hanswurst. Von L. Fehrenbach.

— O arlskem predoru, ki je prava krona veleumnega delovanja avstrijskih inženirjev, je še omeniti, da je preprih (ventilacija) sama ob sebi izvrstna. Zrak je v predoru mnogo toplejši memo zunanega. Predor sam je pol-drugo miljo dolg.

— Grof Szapari, bivši gubernator na Reki, podaril je ondašnjim revežem 1000 gld.

— Velik vznemir se je napravil v petek teden v Budapešti ob 9. uri zjutraj. Zagromelo je devet strel iz topov s prenehljaji kakih 5 sekund. Cela posadka je bila odmah na nogah, ter je šla po strelne patrone in se je na prostorih, ki so ji za to določeni, zbirati jela. Pešpolk je obkolil državni kolodvor in ondi celo uro ostal. Vse, vojaštvo in ljudstvo, je plašno in radovedno pričakovalo, kaj da bode. Še le čez uro časa pojasnilo se je, da niso raz citadele v Ofenu, temveč na vežbalnem prostoru streljali, kjer so se ravno novaki vadili.

— Zaradi bogokletstva je bil obsojen šolski vodja v Kremsu Vaclav Pokorny na tri tedne ojestrega zapora. Kaj je to? — Nič! — Povdarjali smo že in še enkrat rečemo, da se razžalenje veličanstva ali pa cesarske družine kaznuje z ječo od 1 do 5 let, kar je prav in mora biti; ali kazni za tako premišljeno bogokletstvo je veliko premehka in premajhna. Toda oglejmo si Pokornyja bližej. Ta vsega spoštovanja (?) vredni šolski vodja šel je v družbi dveh prijateljev iz krčme na svoj dom. Pot jih pelje memo križa na razpotji. Pokorny se proti Kristusovi podobi obrne in jo — prekolne, ter se poleg tega še nekega nedostojnega dejanja udeleži. Okrajna sodnija v Kremsu ga obsodi na tri tedne; Pokorny se pa pritoži. Vrhovna sodnija na Dunaji je pritožbo zavrgla in po svojem predsedniku, dr. pl. Habětinku pripoznala, da je pri katoličanih že stara navada na razpotjih križe staviti, da se kristjanski popotniki svojega odrešenja spominjajo. Ta navada je kakor verska resnica, ktero § 303 brani, ter je obsodbo okrajne sodnije v Kremsu popolnoma potrdila. Ostane li Pokorny še dalje šolski vodja, ni nič povedanega. S kakim obrazom bode stal pred svojimi katoliškimi učenci? S kakimi mislimo pa katoliški učenci nasproti bogokletnežu?

— Evropejski oboroženi mir opira se na 3,860.045 mož stalne vojske 12,454.867 mož rezervistov, 280 oklopnih na morji, 1396 neoklopnih jadnic in 280.534 mornarjev. Ako vzamemo 346,625.747 prebivaleev, imajo ti prebivalci po proračunu od leta 1881 617,153.362 funtov sterlin (angleški denar po 10 gold.) letnih stroškov. Vojska na leto stane po celi Evropi 160,078.641 funtov sterlin, državnega dolga ima cela Evropa 4415,222.271 funtov sterlin in obresti mora zanj plačevati 202,858.297 funtov sterlin. — Kakor se vidi, mir menda ne bodo razorožili in Rothschilda tudi še ne bo konec, kajti kdor ima na leto skoraj 203 milijone samo na obrestih na razpolaganje, že lahko vpraša, po čim je Evropa!

— Pot iz Amerike v Evropo. Jadrnice so hodile iz Evrope v Ameriko po več mesecev, najhitrejši parniki prevozijo to pot v kakih 10 do 15 dneh. Tudi ta čas se jim zdi predolg. Vožnjo hočejo s tem skrajšati, da bodo poiskali pota po atlanskem morji, kjer je morje najožje, in to je med Novo Fundlandijo in Irskem. Vodna pot znaša tukaj le 1640 milj. V Novi Škociji baje že dela 6000 ljudi železnico in ob rtu Breton je že vse premerjeno za železnico. Nova železnica se ima začeti v Novi Škociji in ima v severno-zahodni meri preko te dežele do rta Bretonskega, čez zaliv sv. Lorencea pojde v parnih brodovih, kjer bodo šli železniški vlaki vsi skupaj in preko Nove Fundlandije do zaliva Trinitiz, od tod bode šel vsak dan parnik v Galvaj na Irsko. Tam bode zveza z irsko železnico. V zalivu Trinity je morje dosti globoko za največje barke. Parniki to pot narede v 4 do 6 dneh. Po železnicah bode 1400 milj in se lahko povozi v 2 do 3 dneh in tako se bode prišlo iz Amerike v Evropo v 6 do 7 dneh. — Kanadiška vlada baje podpira to podvzetje.

Tuji.

21. novembra.

Pri **Matiči**: Franc Rohde, kupec, iz Berlina. — Josip Pettegrini, agent, s soprogo, iz Halla. — Janek Jelenc, pefekt na e. k. terezijevišči, z Dunaja. — Polak, Buxbaum, Graudl, Groog, Bart, Renker, Hanaček, Engel, kupei, z Dunaja. — Anton Ogullin, posestnik, iz Rudolfova.

Pri **Južnem kolodvoru**: J. Kuss, kupec, iz Budapešte. — Jakob Kunek, kupec, iz Gradca. — Ignacij Mehr, kupec, iz Maribora. — Josip Goljeviček, kupec, iz Kanala. — Mirosl. Berdas, iz Zagorja.

Eksekutivne dražbe.

27. nov. 3. e. džb. pos. Tomaž Šabec iz Trna, 1680 gl. Postojna.

29. in 30. nov. zapuščina po t. Janezu Smuku iz Vrhnike. — 1. e. džb. Martin in Jožefa iz Herinje vasi. 1263 gl. Rudolfovo.

Dunajska borza.

22. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 85 kr.
Sreberna	79 " 25 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	93 " 30 "
Ogerska zlata renta 6%	119 " 85 "
" " 4%	87 " 15 "
" papirna renta 5%	85 " 20 "
Kreditne akcije	160 gld. 281 " 75 "
Akije anglo-avstr. banke	120 gld. 107 " 80 "
" avstr.-ogerske banke	836 " — "
" Länderbanks	108 " — "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	621 " — "
" državne železnice	311 " 50 "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	217 " 20 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119 " 50 "
4% " " " 1860	500 " 132 " 40 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 171 " — "
" " " 1864	50 " 170 " 50 "
Kreditne srečke	100 " 172 " — "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 19 " — "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " — "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102 " 80 "
" " Ferdinandove sev.	104 " 75 "
London	120 " 35 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 71 "
Francoski napoleond.	9 " 57 "
Nemške marke	59 " 10 "

Orgljarska služba

oddaja se v

Štangi nad Litijo.

Pogoji se izvedo pri cerkvenem predstojništvu.

Delnice

„Narodne tiskarne“

v Ljubljani se kupujejo po primeroma visoki ceni. — Ponudbe z znamenjem F. S. 4096 naj se pošiljajo Haasenstein & Vogler-ju (Otto Maass) na Dunaj. (1)

Gospodu

Gabrijelu Piccoli,
lekarju

v Ljubljani.

Vaša „**Francova esenca**“ je edino zdravilo, ki se mojemu žlečodu prilaga. Po vsakem zavrtju mi je lažje in bolje.

Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „**Francova esenca**“, za katero se vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrou, Gorenje Ležee, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „**Francove esence**“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenice Vaše „**Francove esence**“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v žlečodu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Seordili, e. k. policijski komisar.

(5)

Vašo „**Francovo esenco**“ s sijajnim uspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenice na povzetje.

Trdnjava Ivanič na Hrvaškem meseca avg. 1883.

Josip Marničič, usnjarski mojster.

Francova esenca je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi boleznijo v žlečodu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlate-nico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravi. Steklenica 10 kr.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.